

مدرسه گروه آموزشی بیوگراوند

پایه دهم تجربی

زمان ۶۶ دقیقه

درس شیمی

مبحث فصل ۳ دهم (آب، آهنگ زندگی)

شماره آزمون سری اول (سوالات کنکور)

گزینه ۴

۱

انحلال پذیری پتاسیم دی کرومات در دمای 25°C برابر ۱۴ گرم نمک در ۱۰۰ گرم آب است. جرم محلول در این دما برابر است با:

$$\text{جرم محلول} = \text{جرم حل شونده} + \text{جرم حلال} = 100 + 14 = 114\text{g}$$

از طرفی انحلال پذیری پتاسیم دی کرومات در دمای 90°C برابر ۷۰ گرم نمک در ۱۰۰ گرم آب است. با سرد کردن محلول از 90°C به 30°C مقداری نمک به صورت رسوب خارج می شود که معادل است با: $70 - 14 = 56\text{g}$

$$\frac{\text{رسوب } 56\text{g}}{\text{نمک اولیه } 70\text{g}} \times 100 = 80\%$$

درصد رسوب به دست آمده $\leftarrow$ (رد گزینه های ۱ و ۲)

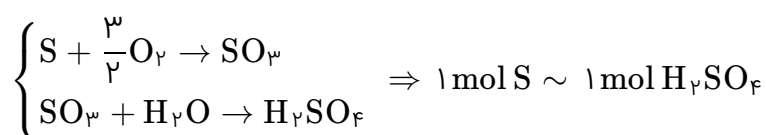
محلول باقی مانده در دمای 25°C شامل ۱۴ g نمک پتاسیم دی کرومات در ۱۰۰ گرم آب است.

$$\text{(رد گزینه ۳)} \quad 12/3\% = \frac{14\text{g نمک}}{114\text{g محلول}} \times 100 = \text{درصد جرمی نمک باقی مانده}$$

کنکور سراسری علوم تجربی داخل ۱۳۹۴

گزینه ۱

۲

(۹۶ ppm : به ازای هر 10^6 گرم (یا ۱ تن) سوخت، ۹۶ گرم گوگرد وجود دارد و $98\text{g}\cdot\text{mol}^{-1}$ H_2SO_4)

$$\text{سولفوریک اسید } \text{g} = \frac{96\text{g گوگرد}}{\text{تن سوخت}} \times \frac{1\text{mol گوگرد}}{32\text{g گوگرد}} \times \frac{1\text{mol سولفوریک اسید}}{1\text{mol گوگرد}}$$

$$\times \frac{98\text{g سولفوریک اسید}}{1\text{mol سولفوریک اسید}} = 294\text{g سولفوریک اسید}$$

کنکور سراسری علوم تجربی خارج از کشور ۱۳۹۴

انحلال‌پذیری گاز اکسیژن در آب در دریا در دما و فشار معین کمتر از آب آشامیدنی است. از آنجاکه در آب دریا، بین یون‌های نمک حل‌شده و مولکول‌های آب جاذبه قوی یون-دوقطبی وجود دارد، در این شرایط تمایل مولکول‌های قطبی آب به مولکول‌های ناقطبی اکسیژن کاهش یافته و نسبت به آب آشامیدنی مقدار کمتری از اکسیژن را در خود حل می‌کنند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: این عبارت همیشه صحیح نیست. مثلاً استون که برخی از چربی‌ها را در خود حل می‌کند، در آب نیز به هر نسبتی حل می‌شود.

گزینه ۲: براساس قانون هنری، برای افزایش انحلال‌پذیری گازها در آب باید فشار گاز را افزایش داد.

گزینه ۴: هگزان و پروپان و به‌طورکلی آلکان‌ها، ناقطبی بوده و در حلال قطبی مانند آب حل نمی‌شوند؛ بنابراین مخلوط حاصل یک مخلوط ناهمگن خواهد بود.

کنکور سراسری علوم تجربی خارج از کشور ۱۳۹۴

می‌توانیم مقدار متانول را در دو محلول به دست آوریم و با هم جمع کنیم: (درصد جرمی $\times$ حجم محلول = مقدار حل شونده)

$$\text{مقدار متانول در محلول نهایی} = \left(200 \times \frac{40}{100} \right) + \left(300 \times \frac{70}{100} \right) = 290 \text{ g}$$

$$\text{درصد جرمی متانول} = \frac{\text{جرم متانول}}{\text{جرم کل}} \times 100$$

$$\text{درصد جرمی متانول} = \frac{290}{500} \times 100 = 58\%$$

کنکور سراسری علوم تجربی خارج از کشور ۱۳۹۴

روش اول:

$$\text{ppm} = \frac{\text{g حل شونده}}{\text{g محلول}} \times 10^6$$

$$? \text{ g NO}_3^- = 3 \text{ mol NO}_3^- \times \frac{62 \text{ g NO}_3^-}{1 \text{ mol NO}_3^-} = 186 \text{ g NO}_3^-$$

$$100 = \frac{186 \text{ g}}{\text{جرم محلول}} \times 10^6 \Rightarrow \text{جرم محلول} = 186 \times 10^4 \text{ g} \xrightarrow{\text{در محلول‌های رقیق}} \text{جرم آب} \approx \text{جرم محلول}$$

$$\Rightarrow \text{حجم آب} = 186 \times 10^4 \text{ g} \times \frac{1 \text{ mL}}{1 \text{ g}} \times \frac{1 \text{ L}}{1000 \text{ mL}} = 1860 \text{ L}$$

روش دوم:

100ppm : در 10⁶ گرم آب شهری 100 گرم نترات وجود دارد.

$$\text{NO}_3^- : 62 \text{ g} \cdot \text{mol}^{-1}$$

$$? \text{ L}_{\text{آب}} = 3 \text{ mol NO}_3^- \times \frac{62 \text{ g NO}_3^-}{1 \text{ mol NO}_3^-} \times \frac{10^6 \text{ g}_{\text{آب}}}{100 \text{ g NO}_3^-} \times \frac{1 \text{ mL}_{\text{آب}}}{1 \text{ g}_{\text{آب}}} \times \frac{1 \text{ L}_{\text{آب}}}{1000 \text{ mL}_{\text{آب}}} = 1860 \text{ L}_{\text{آب}}$$

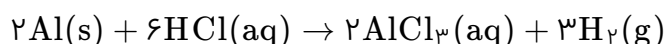
قلمچی علوم تجربی یازدهم آزمون شماره ۱ تابستان ۱۳۹۸

کنکور سراسری علوم تجربی خارج از کشور ۱۳۹۴

قلمچی ریاضی و فیزیک دوازدهم آزمون شماره ۱۱ ۱۳۹۸

قلمچی علوم تجربی دهم آزمون شماره ۱۵ ۱۳۹۷

ابتدا معادله واکنش را می‌نویسیم:

مطابق فرض مسئله، همه آلومینیم با اسید واکنش می‌دهد؛ بنابراین آلومینیم واکنش‌دهنده محدودکننده است. حال با استفاده از غلظت مصرف‌شده HCl (0/4 mol.L⁻¹)، مقدار آلومینیم را برحسب گرم، محاسبه می‌کنیم: روش اول (کسر تبدیل):

$$? \text{ g Al} = 250 \text{ mL HCl(aq)} \times \frac{1 \text{ L}}{1000 \text{ mL}} \times \frac{0/4 \text{ mol HCl}}{1 \text{ L HCl(aq)}} \times \frac{2 \text{ mol Al}}{6 \text{ mol HCl}} \times \frac{27 \text{ g Al}}{1 \text{ mol Al}} = 0/9 \text{ g Al} \Rightarrow m = 0/9 \text{ g}$$

روش دوم (تناسب):

$$\frac{\overbrace{m \times V}^{\text{HCl}} \text{ (mL)}}{1000 \times \text{ضریب}} = \frac{\text{g Al}}{\text{ضریب} \times \text{جرم مولی}} \Rightarrow \frac{0/4 \times 250}{1000 \times 6} = \frac{x \text{ g Al}}{27 \times 2} \Rightarrow x = 0/9 \text{ g Al} \Rightarrow m = 0/9 \text{ g}$$

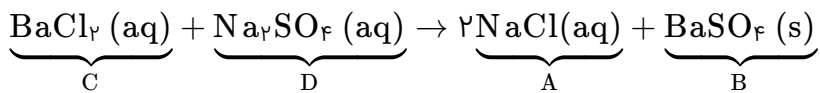
کنکور سراسری علوم تجربی داخل ۱۳۹۵

باتوجه به شکل‌های داده‌شده مواد A، B، C و D عبارت‌اند از:

* آرایش منظم یون‌ها در شکل B، نشان‌دهنده شبکه بلوری این ماده (BaSO_4) در حالت جامد است. درحالی‌که در شکل‌های A، C و D یون‌های نمک کاملاً از هم جدا و تفکیک شده هستند. این مطلب نشان‌دهنده آن است که نمک‌های A، C و D به صورت محلول در آب وجود دارند.

معادله موازنه‌شده واکنش انجام‌شده به صورت زیر خواهد بود:

توجه داشته باشید عکس این واکنش امکان‌پذیر نیست، زیرا واکنش بین محلول دو نمک زمانی صورت می‌گیرد که حداقل یکی از فرآورده‌های واکنش به صورت رسوب باشد.

بررسی عبارت‌ها

عبارت اول: C با D واکنش می‌دهد و A و B تشکیل می‌شوند.

عبارت دوم: C یک واکنش‌دهنده و محلول در آب است. ($\text{BaCl}_2(\text{aq})$)

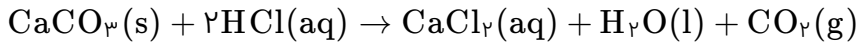
عبارت سوم: C و D باهم واکنش می‌دهند و مجموع ضرایب در معادله موازنه‌شده برابر ۵ است.

عبارت چهارم: B ($\text{BaSO}_4(\text{s})$) یک فرآورده نامحلول در آب است.

ابتدا غلظت یک لیتر (۱۰۰۰ میلی‌لیتر) محلول HCl را که در نتیجه اضافه کردن آب مقطر به ۱۰ میلی‌لیتر محلول ۲ مولار HCl (محلول غلیظ اولیه) به دست آمده، حساب می‌کنیم:

$$M_{\text{رقیق}} V_{\text{رقیق}} = M_{\text{غلیظ}} V_{\text{غلیظ}} \Rightarrow M \times 1000 = 2 \times 10 \Rightarrow M_{\text{رقیق}} = 0.02 \text{ mol.L}^{-1}$$

اکنون حساب می‌کنیم ۱۰۰ میلی‌لیتر از محلول ۰/۰۲ مول بر لیتر هیدروکلریک اسید مطابق واکنش زیر، با چند میلی‌گرم کلسیم کربنات خنثی می‌شود.

روش اول: کسر تبدیل

$$\begin{aligned} ? \text{ mg CaCO}_3 &= 100 \text{ mL HCl}(\text{aq}) \times \frac{1 \text{ L HCl}(\text{aq})}{1000 \text{ mL HCl}(\text{aq})} \times \frac{0.02 \text{ mol HCl}}{1 \text{ L HCl}(\text{aq})} \times \frac{1 \text{ mol CaCO}_3}{2 \text{ mol HCl}} \\ &\times \frac{100 \text{ g CaCO}_3}{1 \text{ mol CaCO}_3} \times \frac{1000 \text{ mg CaCO}_3}{1 \text{ g CaCO}_3} = 100 \text{ mg CaCO}_3 \end{aligned}$$

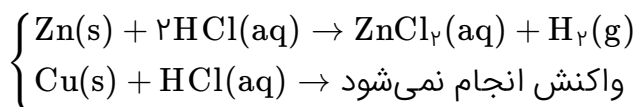
روش دوم: تناسب

$$\frac{M_{\text{HCl}} \times V_{\text{HCl}}(\text{mL})}{\text{ضریب} \times 1000} = \frac{\text{جرم مولی} \times \text{ضریب}}{2 \times 1000} \Rightarrow \frac{0.02 \times 100}{2 \times 1000} = \frac{x \text{ g CaCO}_3}{1 \times 100}$$

$$\Rightarrow x = 0.1 \text{ g CaCO}_3 = 100 \text{ mg CaCO}_3$$

کنکور سراسری علوم تجربی خارج از کشور ۱۳۹۵

باتوجه به پتانسیل‌های الکترودی داده شده، موقعیت فلز مس پایین‌تر از H^+ (الکتروستاتیک استاندارد هیدروژن) و موقعیت فلز روی بالاتر از H^+ است و همان‌طور که می‌دانیم فلزاتی که E° مثبت دارند با H^+ اسید وارد واکنش نمی‌شوند؛ بنابراین فقط فلز روی با اسید واکنش می‌دهد.

ابتدا باتوجه به حجم گاز هیدروژن آزاد شده، مقدار فلز روی مصرف شده را حساب می‌کنیم:
روش اول: کسر تبدیل

$$? g Zn = 2/24 L H_2 \times \frac{1 \text{ mol } H_2}{22/4 L H_2} \times \frac{1 \text{ mol } Zn}{1 \text{ mol } H_2} \times \frac{65 g Zn}{1 \text{ mol } Zn} = 6/5 g Zn$$

روش دوم: تناسب

$$\frac{L H_2}{\text{جرم مولی} \times \text{ضریب}} = \frac{g Zn}{1 \times 22/4} \Rightarrow \frac{2/24}{1 \times 22/4} = \frac{x}{1 \times 65} \Rightarrow x = 6/5 g Zn$$

بنابراین ۶/۵ گرم از جرم قطعه آلیاژ روی و مس، مربوط به فلز روی و مابقی آن مربوط به فلز مس است.

$$\text{جرم فلز مس} = \text{جرم آلیاژ} - \text{جرم روی} \Rightarrow \text{جرم فلز مس} = 32/5 - 6/5 = 26 g$$

$$\text{درصد جرمی مس} = \frac{\text{جرم مس}}{\text{جرم آلیاژ}} \times 100 = \frac{26}{32/5} \times 100 = 80\%$$

در بخش دوم مسئله باید حساب کنیم برای واکنش کامل ۲۶ گرم فلز روی با هیدروکلریک اسید، به چند میلی‌لیتر محلول ۴ مولار این اسید نیاز داریم:

روش اول: کسر تبدیل

$$? mL HCl(aq) = 6/5 g Zn \times \frac{1 \text{ mol } Zn}{65 g Zn} \times \frac{2 \text{ mol } HCl}{1 \text{ mol } Zn} \times \frac{1 L HCl(aq)}{4 \text{ mol } HCl} \times \frac{1000 mL}{1 L} = 50 mL HCl$$

روش دوم: تناسب

$$\frac{g Zn}{\text{جرم مولی} \times \text{ضریب}} = \frac{M_{HCl} \times V_{HCl}(mL)}{\text{ضریب} \times 1000} \Rightarrow \frac{6/5}{1 \times 65} = \frac{4 \times V}{2 \times 1000} \Rightarrow V = 50 mL HCl$$

فرمول آمونیوم سولفات به صورت $(\text{NH}_4)_2\text{SO}_4$ می‌باشد در این ترکیب داریم:

$$\frac{\text{شمار اتم‌های N}}{\text{شمار اتم‌های O}} = \frac{2}{4} = \frac{1}{2}$$

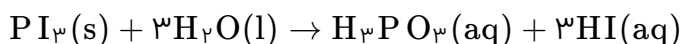
حال به جدول زیر توجه فرمایید:

ترکیب	کلسیم استات	آلمینیوم نیتريد	مس (II) فسفات	سرب (II) کربنات
فرمول شیمیایی	$\text{Ca}(\text{CH}_3\text{COO})_2$	AlN	$\text{Cu}_2(\text{PO}_4)_2$	PbCO_3
شمار کاتیون شمار آنیون	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{1}$	$\frac{3}{2}$	$\frac{1}{1}$

بنابراین نسبت اتم N به اتم‌های O در آمونیوم سولفات برابر با نسبت شمار کاتیون به آنیون در کلسیم استات است.

کنکور سراسری علوم تجربی داخل ۱۳۹۶

واکنش موازنه شده به صورت زیر است:

حال به حل سؤال می‌پردازیم.

روش اول: ضریب تبدیل

$$? \text{ g PI}_3 = 500 \text{ mL} \times \frac{1 \text{ L}}{10^3 \text{ mL}} \times \frac{0.1 \text{ mol H}_3\text{PO}_3}{1 \text{ L}} \times \frac{1 \text{ mol PI}_3}{1 \text{ mol H}_3\text{PO}_3} \times \frac{412 \text{ g PI}_3}{1 \text{ mol PI}_3} = 20.6 \text{ g PI}_3$$

روش دوم: تناسب

$$\frac{\text{جرم PI}_3}{\text{ضریب PI}_3 \times \text{جرم مولی PI}_3} = \frac{\text{حجم (L)} \times \text{غلظت H}_3\text{PO}_3}{\text{ضریب H}_3\text{PO}_3} \Rightarrow \frac{\text{g PI}_3}{412 \times 1} = \frac{0.1 \times 0.5}{1} = 20.6 \text{ g PI}_3$$

کنکور سراسری علوم تجربی داخل ۱۳۹۶

کافی است مقدار H_2SO_4 موجود در محلول نهایی را به دست آورده و آن را برابر با مقدار H_2SO_4 محلول اولیه قرار دهیم.

$$? \text{ g H}_2\text{SO}_4 : 100 \text{ mL محلول} \times \frac{1 \text{ L}}{10^3 \text{ mL}} \times \frac{0.09 \text{ mol H}_2\text{SO}_4}{1 \text{ L محلول}} \times \frac{98 \text{ g H}_2\text{SO}_4}{1 \text{ mol H}_2\text{SO}_4} = 9 \times 10^{-2} \times 98 \text{ g H}_2\text{SO}_4$$

$$\text{جرم درصد H}_2\text{SO}_4 = \frac{\text{جرم H}_2\text{SO}_4}{\text{جرم محلول}} \times 100 \Rightarrow 98 = \frac{9 \times 10^{-2} \times 98}{x} \times 100 \Rightarrow x = 9 \text{ g محلول}$$

$$\text{چگالی محلول} = \frac{\text{جرم محلول}}{\text{حجم محلول}} \Rightarrow 1/8 = \frac{9}{V} \Rightarrow V = 5 \text{ mL}$$

کنکور سراسری علوم تجربی داخل ۱۳۹۶

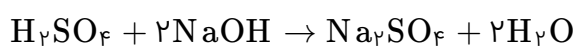

ابتدا از رابطه زیر درصد جرمی محلول را محاسبه می‌کنیم:

M	غلظت مولار
a	درصد جرمی محلول
d	چگالی محلول
m	جرم مولی حل‌شونده

$$M = \frac{10ad}{m} \Rightarrow 6 = \frac{10 \times a \times 1/2}{40} \Rightarrow a = \%20$$

حال به حل قسمت دوم سؤال مطابق واکنش می‌پردازیم:

روش اول: ضریب تبدیل

$$? \text{ mol H}_2\text{SO}_4 = 10 \text{ g محلول} \times \frac{20 \text{ g NaOH}}{100 \text{ g محلول}} \times \frac{1 \text{ mol NaOH}}{40 \text{ g NaOH}} \times \frac{1 \text{ mol H}_2\text{SO}_4}{2 \text{ mol NaOH}} = 0.025 \text{ mol H}_2\text{SO}_4$$

روش دوم: تناسب

$$\text{درصد جرمی} = \frac{\text{جرم حل‌شونده}}{\text{جرم مولی}} \times 100 \Rightarrow \frac{20}{100} = \frac{x \text{ g NaOH}}{10 \text{ g محلول}}$$

$$\Rightarrow x = 2 \text{ g NaOH}$$

$$\frac{\text{g NaOH}}{\text{ضریب} \times \text{جرم مولی}} = \frac{\text{mol H}_2\text{SO}_4}{\text{ضریب}} \Rightarrow \frac{2}{40 \times 2} = \frac{x}{1} \Rightarrow x = 0.025 \text{ mol H}_2\text{SO}_4$$

کنکور سراسری علوم تجربی داخل ۱۳۹۶

عبارت‌های ۱ و ۳ درست هستند.

ابتدا باتوجه به شماره دوره و گروه عنصرهای داده شده، نماد واقعی هر عنصر را مشخص می‌کنیم:

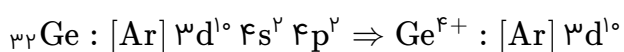
بررسی عبارت‌ها:

عبارت (۱) درست. عنصر E، Si است که آن را به‌عنوان یک شبه‌فلز می‌شناسیم.

عبارت (۲) نادرست. ترکیب دوتایی حاصل از گوگرد و اکسیژن می‌تواند قطبی باشد (مانند SO_2) و می‌تواند ناقطبی باشد (مانند SO_3).

عبارت (۳) درست. عنصر اکسیژن و فلوئور به حالت آزاد به صورت O_2 و F_2 گازی وجود دارند.

عبارت (۴) نادرست. اولاً سه عنصر اول گروه ۱۴ (یعنی C، Si و Ge) در پیوندهای کووالانسی شرکت کرده و تمایلی به تشکیل یون ندارند، ثانیاً با فرض اینکه این عنصر (Ge)، ۴ الکترون از دست بدهد، باز هم به آرایش الکترون گاز نجیب نمی‌رسد!

کنکور سراسری علوم تجربی خارج از کشور ۱۳۹۶

نام ترکیب	فرمول شیمیایی ترکیب	شمار اتم‌های سازنده به‌ازای یک مول از ترکیب
آمونیم سولفات	$(\text{NH}_4)_2\text{SO}_4$	۱۵
آمونیم فسفات	$(\text{NH}_4)_3\text{PO}_4$	۲۰
باریم کلرید	BaCl_2	۳
اسکاندیم نیترات	$\text{Sc}(\text{NO}_3)_3$	۱۳
روی هیدروژن سولفات	$\text{Zn}(\text{HSO}_4)_2$	۱۳
قلع (II) پرمنگنات	$\text{Sn}(\text{MnO}_4)_2$	۱۱
کرم (III) سیانید	$\text{Cr}(\text{CN})_3$	۷
آلومینیم هیدروژن کربنات	$\text{Al}(\text{HCO}_3)_3$	۱۶
پتاسیم فرمات	KHCoo	۵
گالیم نیتريت	$\text{Ga}(\text{NO}_2)_3$	۱۰

همانطورکه ملاحظه می‌کنید تفاوت شمار اتم‌ها در یک مول آمونیم سولفات و یک مول آمونیم فسفات، برابر ۵ است. این تفاوت، در یک مول پتاسیم فرمات و یک مول گالیم نیتريت نیز برابر ۵ می‌باشد.

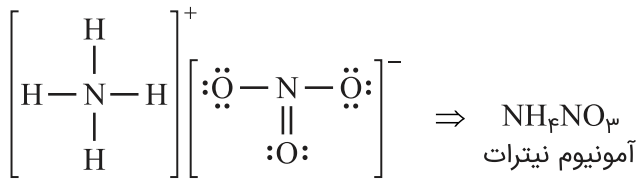
کنکور سراسری علوم تجربی خارج از کشور ۱۳۹۶

محلول ۱۰ مولار آمونیاک، یعنی در ۱ لیتر از محلول این ماده، ۱۰ مول آمونیاک به‌صورت حل شده، وجود دارد.

$$\left\{ \begin{array}{l} 10 \text{ mol NH}_3 \times \frac{17 \text{ g NH}_3}{1 \text{ mol NH}_3} = 170 \text{ g NH}_3 \\ 1 \text{ L محلول} \times \frac{1000 \text{ mL}}{1 \text{ L}} \times \frac{0.935 \text{ g محلول}}{1 \text{ mL محلول}} = 935 \text{ g محلول} \end{array} \right.$$

$$\text{درصد جرمی} = \frac{\text{جرم حل‌شونده}}{\text{جرم محلول}} \times 100 \Rightarrow \text{درصد جرمی} = \frac{170 \text{ g}}{935 \text{ g محلول}} \times 100 \approx 18.2\%$$

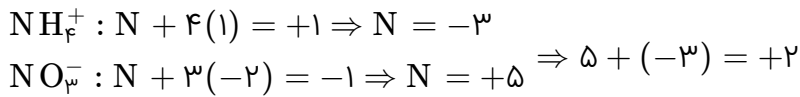
کنکور سراسری علوم تجربی خارج از کشور ۱۳۹۶

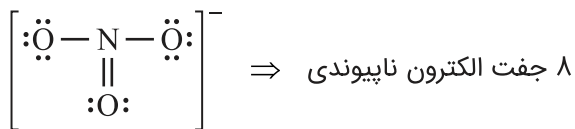
الف) در ساختار لوویس کاتیون آن، ۸ الکترون پیوندی وجود دارد. (درست)

ب) (درست)

پ) (درست)

ت) (نادرست)

کنکور سراسری علوم تجربی داخل ۱۳۹۷

نیتروژن تری‌فلوئورید

شمار الکترون‌های پیوندی در NF_3 ۶

شمار الکترون‌های پیوندی در CN^- ۶

شمار الکترون‌های ناپیوندی در NF_3 ۲۰

شمار الکترون‌های ناپیوندی در CN^- ۴

کنکور سراسری علوم تجربی داخل ۱۳۹۷

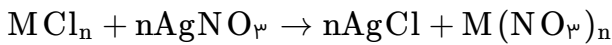
$\text{Na}_2\text{O} \rightarrow$ سدیم اکسید

$\text{SnCl}_4 \rightarrow$ قلع (IV) کلرید

$\text{BaH}_2 \rightarrow$ باریم هیدرید

$\text{Zn}(\text{NO}_3)_2 \rightarrow$ روی نیترات

کنکور سراسری علوم تجربی خارج از کشور ۱۳۹۷

$$200 \text{ mL } MCl_n \times \frac{1 \text{ L}}{1000 \text{ mL}} \times \frac{0.3 \text{ mol } MCl_n}{1 \text{ L}} = 0.006 \text{ mol } MCl_n$$

$$30 \text{ mL } AgNO_3 \times \frac{1 \text{ L}}{1000 \text{ mL}} \times \frac{0.6 \text{ mol } AgNO_3}{1 \text{ L}} = 0.018 \text{ mol } AgNO_3$$

$$0.006 \text{ mol } MCl_n \times \frac{(n) \text{ mol } AgNO_3}{1 \text{ mol } MCl_n} = 0.018$$

$$6n = 18 \Rightarrow n = 3$$

M^{+3} فلز M ، سه ظرفیتی است

کنکور سراسری علوم تجربی خارج از کشور ۱۳۹۷

تعداد الکترون‌های لایه والانس $PCl_3 \Rightarrow 5 + 3(7) = 26$

تعداد الکترون‌های لایه والانس $SO_3^{2-} \Rightarrow 6 + 3(6) + 2 = 26$

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱ $NO_3^- \Rightarrow 5 + 3(6) + 1 = 24$

گزینه ۳ $CO_3^{2-} \Rightarrow 4 + 3(6) + 2 = 24$

گزینه ۴ $C_6H_5COO^- \Rightarrow 6(4) + 5(1) + 4 + 2(6) + 1 = 46$

کنکور سراسری علوم تجربی خارج از کشور ۱۳۹۷

هر دو مولکول خطی بوده و گشتاور دو قطبی برابر صفر دارند. (ناقطبی هستند)

عدد اکسایش کربن در هر دو ترکیب برابر +۴ است.

نیروهای بین مولکولی در CS_2 قوی‌تر از CO_2 است؛ زیرا جرم مولی بیشتر دارد.

کنکور سراسری علوم تجربی داخل ۱۳۹۸

$$? \text{mol HCl} = 44/8 \text{ mL} \times \frac{1 \text{ L}}{1000 \text{ mL}} \times \frac{1 \text{ mol}}{22/4 \text{ L}} = 2 \times 10^{-3} \text{ mol HCl}$$

در محلول اسیدهای قوی تک‌پروتون‌دار مانند HCl غلظت H^+ برابر غلظت اسید است.

$$[\text{H}^+] = [\text{HCl}] = \frac{2 \times 10^{-3} \text{ mol}}{0.5 \text{ L}} = 4 \times 10^{-3} \text{ mol.L}^{-1}$$

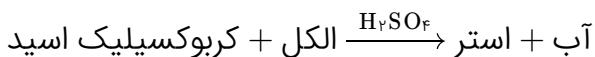
$$\text{pH} = -\log[\text{H}^+] = -\log 4 \times 10^{-3} = -\log 4 - \log 10^{-3} = -0.6 + 3 = 2.4$$

$$[\text{H}^+][\text{OH}^-] = 10^{-14} \Rightarrow [\text{OH}^-] = \frac{10^{-14}}{4 \times 10^{-3}} = 2.5 \times 10^{-12}$$

$$\frac{[\text{H}^+]}{[\text{OH}^-]} = \frac{4 \times 10^{-3}}{2.5 \times 10^{-12}} = 1.6 \times 10^9$$

کنکور سراسری علوم تجربی داخل ۱۳۹۸

در واکنش استری شدن به دلیل تولید H_2O ، جرم استر تولیدشده از مجموع جرم دو واکنش‌دهنده (الکل و کربوکسیلیک اسید) کمتر است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: فرآورده واکنش یک استر است و پلی‌استر نیست.

گزینه‌های ۲ و ۳: در استر تولیدشده بخش ناقطبی غلبه بیشتری بر بخش قطبی نسبت به ویتامین (آ) دارد؛ بنابراین انحلال‌پذیری در آب افزایش نمی‌یابد و خاصیت آب‌گریزی بیشتر می‌شود.

کنکور سراسری علوم تجربی داخل ۱۳۹۸

ترکیب (الف) دارای هیدروژن متصل به اکسیژن است و توانایی تشکیل پیوند هیدروژنی با مولکول‌های آب را دارد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۲: عدد اکسایش کربن متصل به اکسیژن در ترکیب (الف) برابر -۱ و در ترکیب (ب) برابر +۲ است.

گزینه ۳: در تهیه پلی‌استرها از الکل‌های دواملی استفاده می‌شود، در صورتی که این ترکیب الکل یک‌املی است.

گزینه ۴: مولکول (الف) دارای شش اتم کربن و حلقه آروماتیک در ترکیب (ب) هم دارای شش اتم کربن است.

کنکور سراسری علوم تجربی داخل ۱۳۹۸

معادله واکنش را موازنه می‌کنیم. ابتدا می‌توانیم ضریب Bi و $\text{Bi}(\text{NO}_3)_3$ را برابر عدد ۱ قرار دهیم.

باتوجه به عنصر هیدروژن $a = 2c$

باتوجه به عنصر نیتروژن $a = 3 + b \Rightarrow 2c = 3 + b$
باتوجه به عنصر اکسیژن $3a = 9 + b + c \Rightarrow 6c = 9 + b + c$

$$\Rightarrow \begin{matrix} -2c = -3 - b \\ 5c = 9 + b \end{matrix} \Rightarrow 3c = 6 \Rightarrow c = 2, a = 4, b = 1$$

تعداد مول‌های NO تولیدشده = تعداد مول‌های Bi^{3+} تولیدشده = $(203 - 200) \text{g NO} \times \frac{1 \text{ mol NO}}{30 \text{ g NO}} = 0.1 \text{ mol}$

$$\Delta[\text{Bi}^{3+}] = \frac{0.1 \text{ mol}}{0.2 \text{ L}} = 0.5 \text{ mol.L}^{-1}$$

در گزینه "۱" غلظت $\text{Bi}^{3+}(\text{aq})$ پس از ۵ دقیقه به اندازه 0.5 mol.L^{-1} افزایش یافته است.

کنکور سراسری علوم تجربی داخل ۱۳۹۸

الکل‌های یک، دو و سه کربنی (CH_3OH ، $\text{C}_2\text{H}_5\text{OH}$ ، $\text{C}_3\text{H}_7\text{OH}$) به هر نسبتی در آب حل می‌شوند و بخش قطبی آن‌ها کاملاً بر بخش ناقطبی غلبه دارد. به عبارتی در این الکل‌ها پیوند هیدروژنی بر نیروهای واندروالسی غلبه دارد. بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: بخش ناقطبی در $\text{C}_6\text{H}_{13}\text{OH}$ از CH_3OH بزرگتر است، بنابراین آب‌گریزی بیشتری دارد.

گزینه ۳: $\text{C}_5\text{H}_{11}\text{OH}$ جزء مواد محلول در آب است که انحلال‌پذیری بیشتر از ۱ گرم در ۱۰۰ گرم آب دارد. از این رو نمی‌توان گفت که بخش ناقطبی آن کاملاً بر بخش قطبی غلبه دارد.

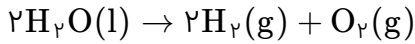
گزینه ۴: با افزایش طول زنجیر هیدروکربنی در الکل‌ها، نیروی واندروالسی بر هیدروژنی غلبه می‌کند و ویژگی ناقطبی الکل افزایش یافته و در چربی بهتر حل می‌شود؛ بنابراین انحلال‌پذیری $\text{C}_4\text{H}_9\text{OH}$ در چربی بیشتر از $\text{C}_3\text{H}_7\text{OH}$ است.

کنکور سراسری علوم تجربی داخل ۱۳۹۸

غلظت محلول در صورتی دو برابر می‌شود (از ۱٪ به ۲٪) که نیمی از آب موجود در محلول، در واکنش برفکافت مصرف شده باشد.

$$\text{جرم آب مصرف شده} = \frac{1000 \text{ g}}{2} = 500 \text{ g}$$

معادله موازنه‌شده واکنش انجام شده به صورت زیر است:

$$\text{حجم گازهای تولیدشده} = 500 \text{ g H}_2\text{O} \times \frac{1 \text{ mol H}_2\text{O}}{18 \text{ g H}_2\text{O}} \times \frac{3 \text{ mol گاز}}{2 \text{ mol H}_2\text{O}} \times \frac{22.4 \text{ L گاز}}{1 \text{ mol گاز}} \approx 933 \text{ L گاز}$$

کنکور سراسری علوم تجربی داخل ۱۳۹۸

فرمول شیمیایی نمک بدون آب منیزیم MgSO_4 و فرمول شیمیایی نمک بدون آب سدیم Na_2SO_4 است.

$$\text{جرم MgSO}_4 = 72 \text{ g Mg}^{2+} \times \frac{1 \text{ mol Mg}^{2+}}{24 \text{ g Mg}^{2+}} \times \frac{1 \text{ mol MgSO}_4}{1 \text{ mol Mg}^{2+}} \times \frac{120 \text{ g MgSO}_4}{1 \text{ mol MgSO}_4} = 360 \text{ g MgSO}_4$$

$$\text{جرم Na}_2\text{SO}_4 = 184 \text{ g Na}^+ \times \frac{1 \text{ mol Na}^+}{23 \text{ g Na}^+} \times \frac{1 \text{ mol Na}_2\text{SO}_4}{2 \text{ mol Na}^+} \times \frac{142 \text{ g Na}_2\text{SO}_4}{1 \text{ mol Na}_2\text{SO}_4} = 568 \text{ g Na}_2\text{SO}_4$$

$$\frac{\text{جرم Na}_2\text{SO}_4}{\text{جرم MgSO}_4} = \frac{568}{360} \approx 1/58$$

کنکور سراسری علوم تجربی داخل ۱۳۹۸

$$\text{درصد جرمی} = \frac{\text{جرم حل‌شونده}}{\text{جرم محلول}} \times 100 = \frac{1360 \times 10^{-3} \text{ g}}{1000 \text{ g}} \times 100 = 0/136$$

$$\text{غلظت مولی} = \frac{1360 \times 10^{-3} \text{ g Ca}^{2+}}{1000 \text{ g محلول}} \times \frac{1 \text{ g محلول}}{1 \text{ mL محلول}} \times \frac{1000 \text{ mL محلول}}{1 \text{ L محلول}} \times \frac{1 \text{ mol Ca}^{2+}}{40 \text{ g Ca}^{2+}} = 0/034 \text{ mol.L}^{-1}$$

کنکور سراسری علوم تجربی داخل ۱۳۹۸

همه موارد درست هستند.

بررسی عبارت‌ها:

- اتانول (C_2H_5OH) توانایی تشکیل پیوند هیدروژنی داشته و نقطه جوش بالاتری از استون (CH_3COCH_3) دارد.

- در آمونیاک (NH_3) به علت تشکیل پیوند هیدروژنی بین مولکول‌ها، نیروهای بین مولکولی قوی‌تر از هیدروژن سولفید (H_2S) است.

- HF به دلیل تشکیل پیوند هیدروژنی نقطه جوش بالاتری دارد، و نقطه جوش HBr هم به دلیل جرم مولکولی بیشتر و قوی‌تر بودن نیروهای واندروالسی از HCl بیشتر است.

- بین مولکول‌های HF پیوند هیدروژنی تشکیل می‌شود که قوی‌تر از نیروهای واندروالسی است و می‌توان گفت بخش عمده نیروی جاذبه بین مولکولی را پیوند هیدروژنی شامل می‌شود.

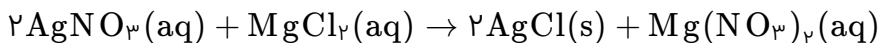
کنکور سراسری علوم تجربی خارج از کشور ۱۳۹۸

$$\text{غلظت مولی محلول (۱)} = \frac{(4 \times 0/1) \text{ mol}}{25 \text{ mL}} \times \frac{1000 \text{ mL}}{1 \text{ L}} = 16 \text{ mol.L}^{-1}$$

$$\text{غلظت مولی محلول (۲)} = \frac{(8 \times 0/1) \text{ mol}}{50 \text{ mL}} \times \frac{1000 \text{ mL}}{1 \text{ L}} = 16 \text{ mol.L}^{-1}$$

غلظت هر دو محلول یکسان است و اگر این دو محلول باهم مخلوط شوند، غلظت محلول پایانی نیز 16 mol.L^{-1} خواهد بود.

کنکور سراسری علوم تجربی خارج از کشور ۱۳۹۸

$$? \text{ mL } MgCl_2 = 0/02 \text{ mol } AgNO_3 \times \frac{1 \text{ mol } MgCl_2}{2 \text{ mol } AgNO_3} \times \frac{95 \text{ g } MgCl_2}{1 \text{ mol } MgCl_2}$$

$$\times \frac{1 \text{ L } MgCl_2}{22/8 \text{ g } MgCl_2} \times \frac{1000 \text{ mL } MgCl_2}{1 \text{ L } MgCl_2} \simeq 41/6 \text{ mL}$$

کنکور سراسری علوم تجربی خارج از کشور ۱۳۹۸

نمک بدون آب روی دارای فرمول شیمیایی $ZnSO_4$ و فرمول شیمیایی نمک بدون آب سدیم Na_2SO_4 است.

$$\text{جرم } ZnSO_4 = 195 \text{ g } Zn^{2+} \times \frac{1 \text{ mol } Zn^{2+}}{65 \text{ g } Zn^{2+}} \times \frac{1 \text{ mol } ZnSO_4}{1 \text{ mol } Zn^{2+}} \times \frac{161 \text{ g } ZnSO_4}{1 \text{ mol } ZnSO_4} = 483 \text{ g } ZnSO_4$$

$$\text{جرم } Na_2SO_4 = 184 \text{ g } Na^+ \times \frac{1 \text{ mol } Na^+}{23 \text{ g } Na^+} \times \frac{1 \text{ mol } Na_2SO_4}{2 \text{ mol } Na^+} \times \frac{142 \text{ g } Na_2SO_4}{1 \text{ mol } Na_2SO_4} = 568 \text{ g } Na_2SO_4$$

$$\text{تفاوت جرم دو نمک} = 568 - 483 = 85 \text{ g}$$

کنکور سراسری علوم تجربی خارج از کشور ۱۳۹۸

$$[\text{HX}] = \frac{18 \text{ g}}{2 \text{ L}} \times \frac{1 \text{ mol}}{60 \text{ g}} = 0.15 \text{ mol.L}^{-1}$$

$$[\text{HY}] = \frac{10 \text{ g}}{2 \text{ L}} \times \frac{1 \text{ mol}}{50 \text{ g}} = 0.1 \text{ mol.L}^{-1}$$

بررسی عبارت‌ها:

عبارت اول: درست. چون pH دو محلول برابر است، غلظت یون هیدرونیوم و غلظت آنیون حاصل از یونش در آن‌ها برابر خواهد بود.
عبارت دوم: درست. با وجود اینکه غلظت یون‌ها در دو محلول برابر است، اما غلظت مولکول‌های اسید یونیده‌نشده در آن‌ها برابر نیست.

عبارت سوم: نادرست. K_a اسید HY بزرگ‌تر است، زیرا اسید HY با وجود غلظت اولیه کمتر، به اندازه HX یون هیدرونیوم تولید کرده است.

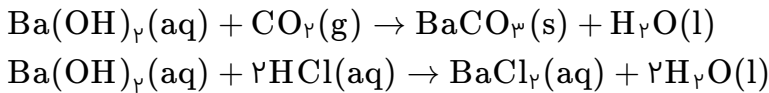
عبارت چهارم: نادرست. غلظت یون هیدرونیوم در دو محلول برابر است.

$$\frac{\alpha(\text{HY})}{\alpha(\text{HX})} = \frac{\frac{[\text{H}^+]}{0.1}}{\frac{[\text{H}^+]}{0.15}} = 1.5$$

عبارت پنجم: نادرست.

$$\frac{\alpha(\text{HX})}{\alpha(\text{HY})} = \frac{\frac{[\text{H}^+]}{0.15}}{\frac{[\text{H}^+]}{0.1}} = 0.67$$

معادله موازنه شده واکنش‌ها:

$$\text{Ba(OH)}_2 \text{ تعداد مول} = \frac{0.005 \text{ mol}}{1 \text{ L}} \times 0.05 \text{ L} = 2/5 \times 10^{-4} \text{ mol}$$

$$\text{HCl مصرف شده در واکنش با } \text{Ba(OH)}_2 = 23/6 \text{ mL HCl} \times \frac{1 \text{ L HCl}}{1000 \text{ mL HCl}} \times \frac{0.01 \text{ mol HCl}}{1 \text{ L HCl}} \times \frac{1 \text{ mol Ba(OH)}_2}{2 \text{ mol HCl}} = 1/18 \times 10^{-4} \text{ mol Ba(OH)}_2$$

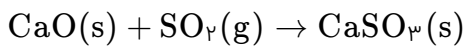
$$\text{CO}_2 \text{ مصرف شده در واکنش با } \text{Ba(OH)}_2 = 2/5 \times 10^{-4} - 1/18 \times 10^{-4} = 1/32 \times 10^{-4} \text{ mol}$$

$$\text{CO}_2 \text{ جرم} = 1/32 \times 10^{-4} \text{ mol Ba(OH)}_2 \times \frac{1 \text{ mol CO}_2}{1 \text{ mol Ba(OH)}_2} \times \frac{44 \text{ g CO}_2}{1 \text{ mol CO}_2} \times \frac{1000 \text{ mg CO}_2}{1 \text{ g CO}_2} = 5/808 \text{ mg}$$

$$\text{CO}_2 \text{ غلظت} = \frac{5/808 \text{ mg}}{2 \text{ L}} = 2/904 \text{ mg.L}^{-1}$$

کنکور سراسری علوم تجربی داخل ۱۳۹۹

جرم مخلوط گازی اولیه را ۱۰۰ گرم در نظر می‌گیریم. با عبور مخلوط گازی از روی کلسیم اکسید، گاز SO_2 با CaO واکنش داده و به CaSO_3 جامد تبدیل می‌شود.

جرم گازهای باقی‌مانده ۹۰ گرم خواهد بود که شامل ۱۰ گرم اکسیژن، ۵۰ گرم نیتروژن و ۳۰ گرم کربن مونوکسید است.

$$\frac{\text{جرم نیتروژن}}{\text{درصد جرمی نیتروژن}} = \frac{\text{جرم اکسیژن}}{\text{درصد جرمی اکسیژن}} = \frac{50}{10} = 5$$

$$\frac{\text{جرم کربن مونوکسید}}{\text{درصد جرمی کربن مونوکسید}} = \frac{\text{جرم اکسیژن}}{\text{درصد جرمی اکسیژن}} = \frac{30}{10} = 3$$

کنکور سراسری علوم تجربی داخل ۱۳۹۹

$$\text{جرم پتاسیم هیدروکسید} = 0.5 \text{ mol} \times \frac{56 \text{ g}}{1 \text{ mol}} = 28 \text{ g KOH}$$

$$\text{درصد جرمی محلول} = \frac{\text{جرم حل‌شونده}}{\text{جرم محلول}} \times 100 = \frac{28}{112 + 28} \times 100 = 20\%$$

$$\text{غلظت مولی محلول} = \frac{0.5 \text{ mol}}{112 \text{ mL}} \times \frac{1000 \text{ mL}}{1 \text{ L}} \approx 4/46 \text{ mol.L}^{-1}$$

کنکور سراسری علوم تجربی داخل ۱۳۹۹

طبق معادله، عرض از مبدأ برابر با ۲۶ است که مطابق با عرض از مبدأ برای KCl روی نمودار است.

$$\text{مقدار } S \text{ در } 76^{\circ}C \text{ از روی معادله} = 0/35 \times 76 + 26 = 52/6 \text{ g}/100 \text{ g } H_2O$$

$$\text{مقدار } S \text{ در } 76^{\circ}C \text{ از روی نمودار} = 50 \text{ g}/100 \text{ g } H_2O$$

تفاوت مقدار S در $76^{\circ}C$ با توجه به معادله و از روی نمودار برابر با $2/6$ گرم ($52/6 - 50$) در 100 g آب است.

کنکور سراسری علوم تجربی داخل ۱۳۹۹

باتوجه به شدت روشنایی لامپ‌ها، می‌توان نتیجه گرفت:

- محلول ماده a در آب، یک الکترولیت ضعیف است. این ماده در آب به میزان جزئی یونیده شده و عمدتاً به شکل مولکولی حل می‌شود؛ بنابراین رسانای ضعیف جریان برق است. اسیدهای ضعیف مانند هیدروفلوئوریک اسید (HF) و بازهای ضعیف مانند آمونیاک (NH_3)، نمونه‌هایی از این دسته مواد هستند.

- محلول ماده b در آب یک الکترولیت قوی است. انحلال این ماده در آب کاملاً یونی است (ماده حل‌شونده به‌طور کامل در آب تفکیک یا یونیده می‌شود) و به همین جهت رسانای خوب جریان برق است. بسیاری از نمک‌ها ($CuSO_4$ ، $NaCl$ و ...) و اسیدهای قوی (مانند HCl ، HNO_3 و ...) و بازهای قوی (KOH ، $NaOH$ و ...) نمونه‌هایی از این دسته مواد هستند.

- محلول ماده d در آب یک الکترولیت است. البته با توجه به مقایسه شدت روشنایی لامپ در محلول a ، d و b می‌توان به راحتی نتیجه گرفت که میزان رسانایی محلول d از محلول a بیشتر و از محلول b کمتر است (d الکترولیتی قوی‌تر از a و ضعیف‌تر از b است).

- محلول ماده c در آب یک غیرالکترولیت است. این ماده در آب کاملاً به شکل مولکولی حل می‌شود و به همین جهت محلول آن‌ها رسانای جریان برق نیست (لامپ خاموش در مدار، دلیلی بر این مدعا است).

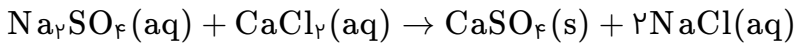
بنابراین ماده c می‌تواند یک ترکیب مولکولی مانند اتانول، استون یا شکر باشد. این مواد می‌توانند ضمن حل شدن در آب، با مولکول‌های آب پیوند هیدروژنی برقرار کنند.

توضیح گزینه ۴: از آنجاکه سدیم کلرید و پتاسیم هیدروکسید هر دو الکترولیت قوی بوده و در غلظت‌های برابر، در اثر تفکیک، به یک میزان یون تولید می‌کنند، بنابراین میزان رسانایی محلول این دو ماده تقریباً یکسان است.

نتیجه: ماده b می‌تواند هم سدیم کلرید و هم پتاسیم هیدروکسید باشد.

کنکور سراسری علوم تجربی خارج از کشور ۱۳۹۹

معادله موازنه شده واکنش به صورت زیر است:

برای محاسبه درصد جرمی یون سدیم در پایان این واکنش، می‌بایست جرم یون سدیم و جرم محلول پس از واکنش (محلول سدیم کلرید) را به دست آوریم.

از آنجاکه یون سدیم در جریان واکنش به صورت رسوب از محلول جدا نمی‌شود (در محلول باقی می‌ماند)، بنابراین مقدار این یون در ۲۰۰ گرم محلول ۳۵/۵ درصد جرمی سدیم سولفات، با مقدار آن پس از انجام واکنش، در محلول جدید (محلول سدیم کلرید) برابر خواهد بود:

$$200 \text{ g Na}_2\text{SO}_4(\text{aq}) \times \frac{35/5 \text{ g Na}_2\text{SO}_4}{100 \text{ g Na}_2\text{SO}_4(\text{aq})} \times \frac{1 \text{ mol Na}_2\text{SO}_4}{142 \text{ g Na}_2\text{SO}_4} \times \frac{2 \text{ mol Na}^+}{1 \text{ mol Na}_2\text{SO}_4} \\ \times \frac{23 \text{ g}}{1 \text{ mol Na}^+} = 23 \text{ g Na}^+$$

از طرف دیگر برای محاسبه جرم محلول به دست آمده پس از واکنش (محلول سدیم کلرید)، می‌بایست جرم کلسیم کلرید مصرف شده و جرم رسوب حاصل از واکنش (کلسیم سولفات جامد) را به دست آوریم:

$$200 \text{ g Na}_2\text{SO}_4(\text{aq}) \times \frac{35/5 \text{ g Na}_2\text{SO}_4}{100 \text{ g Na}_2\text{SO}_4(\text{aq})} \times \frac{1 \text{ mol Na}_2\text{SO}_4}{142 \text{ g Na}_2\text{SO}_4} \times \frac{1 \text{ mol CaCl}_2}{1 \text{ mol Na}_2\text{SO}_4} \\ \times \frac{111 \text{ g CaCl}_2}{1 \text{ mol CaCl}_2} = 55/5 \text{ g CaCl}_2$$

$$200 \text{ g Na}_2\text{SO}_4(\text{aq}) \times \frac{35/5 \text{ g Na}_2\text{SO}_4}{100 \text{ g Na}_2\text{SO}_4(\text{aq})} \times \frac{1 \text{ mol Na}_2\text{SO}_4}{142 \text{ g Na}_2\text{SO}_4} \times \frac{1 \text{ mol CaSO}_4}{1 \text{ mol Na}_2\text{SO}_4} \\ \times \frac{136 \text{ g CaSO}_4}{1 \text{ mol CaSO}_4} = 68 \text{ g CaSO}_4$$

جرم محلول اولیه (محلول سدیم سولفات) = جرم محلول سدیم کلرید
+ جرم رسوب تشکیل شده (کلسیم سولفات) - جرم کلسیم کلرید

$$\text{جرم محلول سدیم کلرید} = 200 + 55/5 - 68 = 187/5 \text{ g}$$

$$\text{درصد جرمی (Na}^+\text{)} = \frac{\text{جرم یون سدیم}}{\text{جرم محلول}} \times 100 = \frac{23 \text{ g}}{187/5} \times 100 \approx 12/3$$

عبارت‌های اول، سوم و چهارم درست هستند.

بررسی عبارت‌ها:

عبارت اول: درست.

$$\text{ppm} = \frac{\text{جرم حل‌شونده}}{\text{جرم محلول}} \times 10^2 \times 10^4 \Rightarrow \text{ppm} = 10^4 \times \text{درصد جرمی}$$

$$\Rightarrow \text{ppm} = 10^4 \times 0/01 = 100$$

عبارت دوم: نادرست. در محلول سرم فیزیولوژی، آب و نمک وجود دارد. در هوای پاک نیز، آب به صورت رطوبت می‌تواند وجود داشته باشد؛ بنابراین فقط آب از اجزای مشترک موجود در هوای پاک و سرم فیزیولوژی است.
عبارت سوم: درست.

$$\left\{ \begin{array}{l} \text{شمار اتم‌های سازنده در } (\text{NH}_4)_2\text{CO}_3 = 14 \\ \text{شمار اتم‌های سازنده در } \text{Al}_2(\text{SO}_4)_3 = 17 \end{array} \right. \Rightarrow \frac{14}{17} \simeq 0/8$$

عبارت چهارم: درست.

$$1/2 \text{ ton (آب دریا)} \times \frac{10^3 \text{ kg}}{1 \text{ ton (آب دریا)}} \times \frac{27 \text{ kg نمک}}{100 \text{ kg (آب دریا)}} = 324 \text{ kg نمک}$$

بنابراین اگر ۱/۲ تن آب دریا با درصد جرمی ۲۷، تبخیر شود، ۳۲۴ کیلوگرم نمک موجود در آن، در مخزن باقی می‌ماند.

کنکور سراسری علوم تجربی خارج از کشور ۱۳۹۹

ابتدا معادله واکنش داده شده را موازنه می‌کنیم:

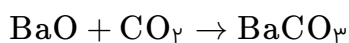

پاسخ بخش اول مسئله:

$$\begin{aligned} ? \text{ g NaHCO}_3 &= 750 \text{ mL H}_2\text{SO}_4(\text{aq}) \times \frac{1 \text{ L}}{10^3 \text{ mL}} \times \frac{4 \text{ mol H}_2\text{SO}_4(\text{aq})}{1 \text{ L H}_2\text{SO}_4(\text{aq})} \\ &\times \frac{2 \text{ mol NaHCO}_3}{1 \text{ mol H}_2\text{SO}_4} \times \frac{84 \text{ g NaHCO}_3}{1 \text{ mol NaHCO}_3} = 504 \text{ g NaHCO}_3 \end{aligned}$$

پاسخ بخش دوم مسئله:

ابتدا بر اساس واکنش اول، حساب می‌کنیم به ازای مصرف ۵۰۴ گرم سدیم هیدروژن کربنات چند مول CO_2 به دست می‌آید و سپس بر اساس واکنش دوم، حساب می‌کنیم به ازای مصرف این مقدار CO_2 ، چند گرم باریم کربنات تولید می‌شود:

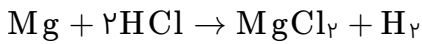

$$\begin{aligned} 504 \text{ g NaHCO}_3 &\times \frac{1 \text{ mol NaHCO}_3}{84 \text{ g NaHCO}_3} \times \frac{2 \text{ mol CO}_2}{2 \text{ mol NaHCO}_3} \times \frac{1 \text{ mol BaCO}_3}{1 \text{ mol CO}_2} \\ &\times \frac{197 \text{ g BaCO}_3}{1 \text{ mol BaCO}_3} = 1182 \text{ g BaCO}_3 \end{aligned}$$

کنکور سراسری علوم تجربی خارج از کشور ۱۳۹۹

فلزاتی مانند Ag که $\text{E}^\ominus$ بزرگتر از هیدروژن دارند با هیدروکلریک اسید واکنش نمی‌دهند. درحالی‌که فلزاتی با $\text{E}^\ominus$ منفی مانند Mg با هیدروکلریک اسید واکنش داده و گاز هیدروژن آزاد می‌شود. بنابراین کاهش غلظت مولار هیدروکلریک اسید، ناشی از واکنش فلز منیزیم با این اسید است. غلظت اسید به اندازه $0/5$ مول بر لیتر کاهش یافته است؛ ($0/8 - 0/3 = 0/5 \text{ mol.L}^{-1}$) که از روی آن به راحتی می‌توانیم مقدار مول مصرف‌شده اسید و در نهایت مقدار منیزیم مصرف‌شده را در مخلوط اولیه به دست آوریم:

$$? \text{ g Mg} = \underbrace{0/2 \text{ L HCl(aq)} \times \frac{0/5 \text{ mol HCl}}{1 \text{ L HCl(aq)}}}_{\text{مول مصرف شده HCl}} \times \frac{1 \text{ mol Mg}}{2 \text{ mol HCl}} \times \frac{24 \text{ g Mg}}{1 \text{ mol Mg}} = 1/2 \text{ g Mg}$$

تا اینجا مشخص شد از ۱۰ گرم مخلوط اولیه، ۱/۲ گرم آن منیزیم است؛ بنابراین:

$$\text{جرم نقره} = 10 - 1/2 = 8/8 \text{ g}$$

$$\text{درصد جرمی نقره} = \frac{\text{جرم نقره}}{\text{جرم مخلوط اولیه}} \times 100 = \frac{8/8}{10} \times 100 = 88\%$$

ضمناً در این مخلوط، ۱/۲ گرم منیزیم وجود دارد که معادل $0/5$ مول است.

$$1/2 \text{ g Mg} \times \frac{1 \text{ mol Mg}}{24 \text{ g}} = 0/05 \text{ mol Mg}$$

کنکور سراسری علوم تجربی داخل ۱۴۰۰

در جدول زیر (جدول موجود در متن سوال)، علاوه بر اصلاح موارد نادرست، ساختار لوویس ترکیب‌های آلی نیز آورده شده است:

ترکیب آلی	ساختار لوویس	نیروهای بین مولکولی	انحلال‌پذیری در آب	گروه عاملی	قطبیت
اتانول	$\begin{array}{c} \text{H} \quad \text{H} \\ \quad \\ \text{H}-\text{C}-\text{C}-\ddot{\text{O}}-\text{H} \\ \quad \\ \text{H} \quad \text{H} \end{array}$	هیدروژنی	بسیار زیاد	هیدروکسیل	قطبی
استون	$\begin{array}{c} \text{H} \quad \quad \text{H} \\ \quad \quad \\ \text{H}-\text{C}-\text{C}-\text{C}-\text{H} \\ \quad \quad \quad \\ \text{H} \quad \quad \text{O} \quad \text{H} \end{array}$	واندروالسی	بسیار زیاد	کربونیل	قطبی
متیل آمین	$\begin{array}{c} \text{H} \\ \\ \text{H}-\text{C}-\ddot{\text{N}}-\text{H} \\ \quad \\ \text{H} \quad \text{H} \end{array}$	هیدروژنی	زیاد	آمین	قطبی

نکته ۱: بین مولکول‌های استون، نیروهای واندروالسی برقرار است؛ اما استون هنگام حل شدن در آب، با مولکول‌های آب، پیوند هیدروژنی برقرار می‌کند.

نکته ۲: گروه عاملی موجود در ساختار الکل‌ها، هیدروکسیل است نه هیدروکسید.

کنکور سراسری علوم تجربی داخل ۱۴۰۰

عبارت‌های اول، سوم و چهارم نادرست هستند. (توجه داشته باشید که خواسته سوال، تعداد عبارت‌های نادرست است) بررسی عبارت‌ها:

عبارت اول: نادرست. محلول‌های سدیم نیترات (NaNO_3) و پتاسیم نیترات (KNO_3) دارای یون نیترات هستند. نقطه A، زیر منحنی انحلال‌پذیری این دو نمک قرار دارد؛ بنابراین در این نقطه، محلول NaNO_3 و KNO_3 سیرنشده هستند.

عبارت دوم: درست. محلول‌های پتاسیم کلرید (KCl) و سدیم کلرید (NaCl) دارای یون کلرید هستند. انحلال‌پذیری نمک KCl در دمای 90°C ، برابر ۵۵ گرم و انحلال‌پذیری NaCl در همین دما برابر ۴۰ گرم در ۱۰۰ گرم آب است؛ بنابراین تفاوت انحلال‌پذیری این دو نمک برابر ۱۵ گرم خواهد بود.

عبارت سوم: نادرست. محلول‌های KNO_3 و KCl دارای یون پتاسیم (K^+) هستند.

$$25^\circ\text{C} \text{ در دمای } \text{KNO}_3, \text{ KCl} \text{ انحلال‌پذیری مجموع} \simeq \underbrace{33}_{\text{تقریبی}} + \underbrace{35}_{\text{تقریبی}} = 68 \text{ g}$$

$$25^\circ\text{C} \text{ در دمای } \text{NaNO}_3 \text{ انحلال‌پذیری} \simeq 95 \text{ g}$$

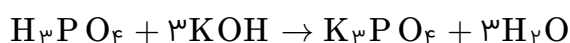
عبارت چهارم: نادرست. باتوجه به نمودار، با افزایش دما انحلال‌پذیری لیتیم سولفات کاهش می‌یابد به عبارت دیگر شیب نمودار انحلال‌پذیری این نمک منفی است؛ درحالی‌که در معادله انحلال‌پذیری داده شده، شیب نمودار مثبت است.

$$S = \underbrace{+0/150} + 35$$

شیب نمودار (باید منفی باشد)

کنکور سراسری علوم تجربی داخل ۱۴۰۰

ابتدا معادله واکنش را موازنه می‌کنیم:

سپس از روی مقدار پتاسیم فسفات تولیدشده، مقدار KOH (باز شرکت‌کننده در واکنش) را برحسب مول به دست می‌آوریم:

$$? \text{ mol KOH} = 53 \text{ g K}_3\text{PO}_4 \times \frac{1 \text{ mol K}_3\text{PO}_4}{212 \text{ g K}_3\text{PO}_4} \times \frac{3 \text{ mol KOH}}{1 \text{ mol K}_3\text{PO}_4} = 0/75 \text{ mol KOH}$$

اکنون با در اختیار داشتن مقدار مول KOH و حجم محلول پتاسیم هیدروکسید، غلظت مولی محلول بازی را حساب می‌کنیم:

$$M_{\text{KOH}} = \frac{\text{mol KOH}}{V (\text{L})} = \frac{0/75 \text{ mol}}{0/2 \text{ L}} = 3/75 \text{ mol.L}^{-1}$$

کنکور سراسری علوم تجربی داخل ۱۴۰۰

هرچه، قدرمطلق شیب نمودار انحلال‌پذیری یک ماده بیشتر باشد، تأثیر دما بر انحلال‌پذیری آن ماده بیشتر است و برعکس. در نمودار داده‌شده در متن سوال، نمودار انحلال‌پذیری با بیشترین شیب و نمودار انحلال‌پذیری با کمترین شیب، به ترتیب مربوط به نمک‌هایی هستند که انحلال‌پذیری آن‌ها بیشترین و کمترین وابستگی را به تغییرات دما دارد؛ بنابراین:

$$۳۵^\circ\text{C} \text{ در دمای } \begin{cases} \simeq ۴۵ \text{ انحلال‌پذیری نمک با بیشترین وابستگی به دما} \\ \simeq ۳۵ \text{ انحلال‌پذیری نمک با کمترین وابستگی به دما} \end{cases}$$

$$\Rightarrow a = 45 - 35 = 10$$

$$۵۵^\circ\text{C} \text{ در دمای } \begin{cases} \simeq ۱۰۰ \text{ انحلال‌پذیری نمک با بیشترین وابستگی به دما} \\ \simeq ۳۸ \text{ انحلال‌پذیری نمک با کمترین وابستگی به دما} \end{cases}$$

$$\Rightarrow b = 100 - 38 = 62$$

$$\Rightarrow b - a = 62 - 10 = 52$$

عدد به دست آمده کاملاً تقریبی است، بنابراین می‌بایست نزدیک‌ترین عدد به ۵۲ را در گزینه‌ها انتخاب کنیم که گزینه "۲" می‌شود.

کنکور سراسری علوم تجربی خارج از کشور ۱۴۰۰

باریم سولفات، در آب حل نمی‌شود؛ درحالی‌که نمک‌های نیترات (مانند پتاسیم نیترات، آلومینیم نیترات و ...) در آب حل می‌شوند. توجه داشته باشید که انحلال تمام ترکیبات یونی محلول در آب، از نوع یونی است. بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: نادرست. اتانول در آب به هر نسبتی حل می‌شود؛ بنابراین نمی‌توانیم محلول سیرشده از اتانول در آب تهیه کنیم.

گزینه ۲: نادرست. بین مولکول‌های آب پیوند هیدروژنی برقرار می‌شود، درحالی‌که مولکول‌های H_2S فاقد توانایی تشکیل پیوند هیدروژنی هستند. به همین دلیل این دو ماده در ویژگی‌های فیزیکی مانند (دمای جوش، چگالی و ...) تفاوت کاملاً آشکاری با یکدیگر دارند.

گزینه ۴: نادرست. دلیل بالاتر بودن نقطه جوش NH_3 در مقایسه با AsH_3 ، وجود پیوندهای هیدروژنی بین مولکول‌های این ماده است درحالی‌که مولکول‌های AsH_3 فاقد این توانایی هستند.

کنکور سراسری علوم تجربی خارج از کشور ۱۴۰۰

عبارت‌های دوم، سوم و چهارم درست هستند.

ابتدا شمار مول‌های مادهٔ حل‌شونده را در هریک از این محلول‌ها به دست می‌آوریم:

$$\begin{aligned} (۱) \text{ محلول} : ۹ \times ۰/۰۲۵ &= ۰/۲۲۵ \text{ mol} & (۲) \text{ محلول} : ۱۲ \times ۰/۰۲۵ &= ۰/۳ \text{ mol} \\ (۳) \text{ محلول} : ۵ \times ۰/۰۲۵ &= ۰/۱۲۵ \text{ mol} & (۴) \text{ محلول} : ۳ \times ۰/۰۲۵ &= ۰/۰۷۵ \text{ mol} \\ (۵) \text{ محلول} : ۸ \times ۰/۰۲۵ &= ۰/۲ \text{ mol} \end{aligned}$$

بررسی عبارت‌ها:

عبارت اول: نادرست.

$$(۳) \text{ محلول} : M_۳ = \frac{۰/۱۲۵ \text{ mol}}{۰/۰۵ \text{ L}} = ۲/۵ \text{ mol.L}^{-۱}$$

$$(۴) \text{ محلول} : M_۴ = \frac{۰/۰۷۵ \text{ mol}}{۰/۰۲۵ \text{ L}} = ۳ \text{ mol.L}^{-۱}$$

$$\Rightarrow \frac{M_۴}{M_۳} = \frac{۳}{۲/۵} = ۱/۲$$

عبارت دوم: درست. با اضافه شدن محلول‌های (۱) و (۳) به یکدیگر، حجم محلول دو برابر می‌شود؛ درحالی‌که شمار مول‌های مادهٔ حل‌شده در هریک از این محلول‌ها تغییر نمی‌کند؛ بنابراین با دو برابر شدن حجم محلول نهایی انتظار داریم غلظت مولار هریک از مواد در محلول جدید نصف شود.

عبارت سوم: درست. باتوجه‌به یکسان بودن حجم دو محلول، مقایسهٔ جرم محلول‌ها بر اساس جرم مادهٔ حل‌شده در آن‌ها، صورت می‌گیرد.

$$\begin{aligned} \text{جرم حل‌شوندهٔ محلول (۲)} = \text{جرم حل‌شوندهٔ محلول (۱)} &\Rightarrow \text{جرم محلول (۲)} = \text{جرم محلول (۱)} \\ \Rightarrow \underbrace{۰/۳ \text{ mol} \times (۲)}_{\text{جرم حل‌شوندهٔ محلول (۲)}} = \underbrace{۰/۲۲۵ \text{ mol} \times (۱)}_{\text{جرم حل‌شوندهٔ محلول (۱)}} \end{aligned}$$

$$\frac{\text{جرم مولی حل‌شوندهٔ محلول (۲)}}{\text{جرم مولی حل‌شوندهٔ محلول (۱)}} = \frac{۰/۲۲۵}{۰/۳} = ۰/۷۵$$

عبارت چهارم: درست. جرم مولی حل‌شوندهٔ محلول (۲) را برابر A و جرم مولی حل‌شوندهٔ محلول (۵) را برابر ۰/۷۵A در نظر می‌گیریم.

می‌دانیم غلظت ppm را می‌توان برحسب میلی‌گرم مادهٔ حل‌شونده در یک لیتر از محلول تعریف کرد؛ بنابراین:

$$(۲) \text{ شماره} : \text{ppm} = \frac{(۰/۳ \text{ mol} \times A \frac{\text{g}}{\text{mol}} \times ۱۰۰۰) \text{ mg}}{۰/۰۵ \text{ L}} = ۶۰۰۰ A$$

$$(۵) \text{ شماره} : \text{ppm} = \frac{(۰/۲ \text{ mol} \times ۰/۷۵ A \frac{\text{g}}{\text{mol}} \times ۱۰۰۰) \text{ mg}}{۰/۰۲۵ \text{ L}} = ۶۰۰۰ A$$

تفاوت شمار الکترون‌های پیوندی و ناپیوندی	ساختار لوویس آنیون	نام ترکیب	فرمول شیمیایی ترکیب	گزینه
$16 - 8 = 8$	$\left[\begin{array}{c} \text{:}\ddot{\text{O}}\text{---C}=\ddot{\text{O}}\text{:} \\ \\ \text{:}\ddot{\text{O}}\text{:} \end{array} \right]^{2-}$	مس (I) کربنات	Cu_2CO_3	۱
$24 - 8 = 16$	$\left[\begin{array}{c} \text{:}\ddot{\text{O}}\text{:} \\ \\ \text{:}\ddot{\text{O}}\text{---P---}\ddot{\text{O}}\text{:} \\ \\ \text{:}\ddot{\text{O}}\text{:} \end{array} \right]^{3-}$	باریم فسفات	$\text{Ba}_3(\text{PO}_4)_2$	۲
$24 - 8 = 16$	$\left[\begin{array}{c} \text{:}\ddot{\text{O}}\text{:} \\ \\ \text{:}\ddot{\text{O}}\text{---S---}\ddot{\text{O}}\text{:} \\ \\ \text{:}\ddot{\text{O}}\text{:} \end{array} \right]^{2-}$	لیتیم سولفات	Li_2SO_4	۳
$6 - 2 = 4$	$\left[\text{:}\ddot{\text{O}}\text{---H} \right]^{-}$	آمونیم هیدروکسید	NH_4OH	۴

کنکور سراسری علوم تجربی خارج از کشور ۱۴۰۰

عبارت‌های اول و سوم درست‌اند.
 انحلال‌پذیری این نمک در دمای 25°C ، 36 گرم به ازای 100 گرم آب است؛ بنابراین در یک کیلوگرم (1000 گرم) آب، باید 360 گرم نمک وجود داشته باشد تا محلول سیرشده‌ای از آن تهیه کنیم.
 طبق فرض سوال، 416 گرم سدیم کلرید را در همین دما درون یک کیلوگرم آب می‌ریزیم. در این شرایط، برای تهیه محلول سیرشده همگن، 56 گرم نمک اضافه می‌باشد ($416 - 360 = 56$)؛ بنابراین یا باید به‌اندازه 56 گرم نمک از ظرف خارج شود و یا به نسبت 56 گرم نمک اضافی، باید به محلول آب اضافه کنیم تا در نهایت یک مخلوط سیرشده همگن تهیه شود.
 بررسی عبارت‌ها:
 عبارت اول: درست. ابتدا حساب می‌کنیم برای حل کردن 56 گرم نمک اضافی موجود در ظرف، چند گرم آب باید به محلول اضافه شود:

$$? \text{ g (آب)} = 56 \text{ g NaCl} \times \frac{100 \text{ g (آب)}}{36 \text{ g NaCl}} = 155/55 \text{ g}$$

اکنون جرم آب اضافه‌شده را نسبت به جرم آغازی حلال (1000 g)، برحسب درصد به دست می‌آوریم:

$$\text{درصد آب اضافه‌شده} = \frac{\text{جرم آب اضافه‌شده}}{\text{جرم آغازی حلال}} \times 100 = \frac{155/55 \text{ g}}{1000 \text{ g}} \times 100 \approx 15/5\%$$

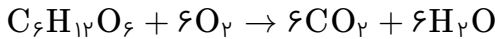
عبارت سوم: درست. گفتیم که یک راه برای تهیه محلول سیرشده از محلول موردنظر، آن است که به‌اندازه 56 گرم نمک از ظرف خارج کنیم؛ در این صورت جرمی از نمک اولیه که باید از ظرف خارج شود، برحسب درصد برابر است با:

$$\text{جرم نمک اضافی} = \frac{\text{جرم نمک اضافی}}{\text{جرم آغازی نمک}} \times 100 = \frac{56 \text{ g}}{416 \text{ g}} \times 100 \approx 13/5\%$$

عبارت دوم و چهارم: نادرست. همان طور که گفته شد، برای تهیه محلول سیرشده از محلول موردنظر، یا باید مقداری از نمک را از ظرف خارج کنیم و یا اینکه مقداری آب به محلول اضافه کنیم تا نمک اضافه را در خود حل کرده و یک مخلوط سیرشده همگن تشکیل دهد؛ بنابراین عبارت‌های دوم و چهارم نمی‌توانند درست باشند.

کنکور سراسری علوم تجربی خارج از کشور ۱۴۰۰

ابتدا معادله واکنش را موازنه می‌کنیم:

باتوجه به مول مصرفی اکسیژن، مقدار مول مصرفی گلوکز را به دست می‌آوریم:

$$? \text{ mol (گلوکز)} = 1/5 \text{ mol } O_2 \times \frac{1 \text{ mol گلوکز}}{6 \text{ mol } O_2} = 0/25 \text{ mol}$$

حجم محلول اولیه گلوکز برابر ۸۱ میلی‌لیتر است؛ اما به دلیل تولید آب در جریان اکسایش گلوکز، حجم محلول افزایش می‌یابد؛ بنابراین باتوجه به مول مصرفی اکسیژن، مقدار آب تولیدشده را حساب می‌کنیم:

$$? \text{ g } H_2O = 1/5 \text{ mol } O_2 \times \frac{6 \text{ mol } H_2O}{6 \text{ mol } O_2} \times \frac{18 \text{ g } H_2O}{1 \text{ mol } H_2O} = 27 \text{ g } H_2O$$

$$\frac{1 \text{ g}}{1 \text{ mL}} \rightarrow 27 \text{ g } H_2O \simeq 27 \text{ mL } H_2O$$

$$81 \text{ mL} + 27 \text{ mL} = 108 \text{ mL} = \text{حجم محلول گلوکز پس از مصرف } 1/5 \text{ مول اکسیژن}$$

طبق فرض سوال، غلظت پایانی محلول گلوکز، $6/5$ برابر غلظت اولیه آن است؛ بنابراین:

$$\underbrace{\frac{\text{شمار مول های اولیه گلوکز}}{\text{حجم محلول گلوکز}}}_{\text{غلظت اولیه}} = \frac{6}{5} \left(\underbrace{\frac{\text{شمار مول های باقی مانده گلوکز}}{\text{حجم محلول گلوکز}}}_{\text{غلظت پایانی}} \right)$$

اگر شمار مول های اولیه گلوکز را برابر x در نظر بگیریم، باتوجه به مقدار مول مصرف شده گلوکز ($0/25 \text{ mol}$)، شمار مول های باقی مانده گلوکز برابر ($x - 0/25$) خواهد بود.

$$\frac{x}{81} = \frac{6}{5} \left(\frac{x - 0/25}{108} \right) \Rightarrow x = 0/3145 \text{ mol (شمار مول های اولیه گلوکز)}$$

از آنجا که درصد جرمی گلوکز مصرف شده با درصد مولی آن برابر است؛ می‌توانیم بنویسیم:

$$\text{درصد مولی گلوکز} = \frac{\text{مول مصرف شده گلوکز}}{\text{مول اولیه گلوکز}} \times 100 = \frac{0/25}{0/3145} \times 100 \simeq 79/5\%$$

کنکور سراسری علوم تجربی خارج از کشور ۱۴۰۰

نام گذاری سه ترکیب شیمیایی، درست انجام شده است. نام گذاری های نادرست، در زیر اصلاح شده اند:
 ZnF_2 : روی فلئورید ScP : اسکاندیم فسفید N_2O_3 : دی‌نیتروژن تری‌اکسید

کنکور سراسری علوم تجربی داخل ۱۴۰۱

بررسی عبارت‌ها:

عبارت اول: درست. در فشار 3 atm انحلال‌پذیری گاز NO تقریباً برابر 0.02 گرم می‌باشد. از آنجا که انحلال‌پذیری گاز CO_2 (به دلیل جرم مولی بیشتر مولکول‌های CO_2 و واکنش شیمیایی آن‌ها با آب) برخلاف انتظار از NO بیشتر است؛ انحلال‌پذیری این گاز در فشار 3 atm عددی بزرگ‌تر از 0.02 گرم خواهد بود.

توجه: NO قطبی و CO_2 ناقطبی است. شاید انتظار داشتیم انحلال NO در آب بیشتر از CO_2 باشد؛ اما CO_2 به دلیل انحلال شیمیایی در آب، حلالیت بیشتری نسبت به NO دارد.

عبارت دوم: نادرست. در آب شور مانند آب دریا، انحلال‌پذیری گازها از آب خالص (یا آب معمولی) کمتر است.

مطابق نمودار، انحلال‌پذیری گاز N_2 در فشار 6 atm کمی از 0.01 گرم بیشتر است؛ بنابراین انتظار داریم انحلال‌پذیری این گاز در همین فشار در آب شور، کمتر از این مقدار باشد نه بیشتر!

عبارت سوم: نادرست. انحلال‌پذیری گاز O_2 در فشار 5 atm حدود 0.02 گرم و برای گاز NO کمی بیشتر از 0.03 گرم است؛ بنابراین تفاوت انحلال‌پذیری این دو گاز حدود 0.01 گرم می‌باشد.

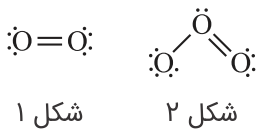
عبارت چهارم: درست. نمودار، مربوط به انحلال‌پذیری گازها در دمای 20°C است. بدیهی است با افزایش دما تا 50°C ، انحلال‌پذیری گازها کاهش می‌یابد. به عبارت دیگر شیب تغییرات انحلال‌پذیری هر سه گاز نسبت به نمودار داده شده، کاهش می‌یابد.

عبارت پنجم: درست. انحلال‌پذیری گاز O_2 در فشار 4 atm از 0.01 گرم بیشتر و از 0.02 گرم کمتر است. اگر شیب تغییرات انحلال‌پذیری گاز X_2 از O_2 بیشتر باشد، می‌تواند در همین فشار انحلال‌پذیری بیشتری نسبت به O_2 داشته باشد؛ به عبارت دیگر انحلال‌پذیری گاز X_2 می‌تواند عددی معادل 0.02 گرم باشد.

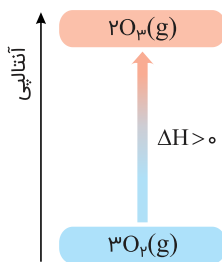
کنکور سراسری علوم تجربی داخل ۱۴۰۱

به نکات زیر توجه کنید:

۱- باتوجه به ساختار لوویس گاز اکسیژن (شکل ۱) و اوزون (شکل ۲)، شمار الکترون‌های پیوندی و ناپیوندی در مولکول اوزون بیشتر است.

۲- مولکول اکسیژن (O_2) ناقطبی و مولکول اوزون (O_3) قطبی است.
 ۳- واکنش تشکیل اوزون از گاز اکسیژن یک فرآیند گرماگیر است.

همان طور که ملاحظه می‌کنید، اوزون محتوای انرژی (آنتالپی) بیشتری نسبت به گاز اکسیژن دارد؛ بنابراین پایداری آن از گاز اکسیژن کمتر و واکنش‌پذیری آن بیشتر است.
 نتیجه: واژه (پایداری) تنها موردی است که نمی‌تواند جمله داده‌شده را به‌درستی کامل کند.

کنکور سراسری علوم تجربی داخل ۱۴۰۱

بخش اول مسئله:

$$? \text{ g Cl}_2 = 852 \text{ m}^3 \times \frac{1000 \text{ L}}{1 \text{ m}^3} \times \frac{1 \text{ kg آب}}{1 \text{ L آب استخر}} \times \frac{1/2 \text{ kg Cl}_2}{10^6 \text{ kg آب}} \times \frac{1000 \text{ g Cl}_2}{1 \text{ kg Cl}_2} = 1022/4 \text{ g Cl}_2$$

بخش دوم مسئله:

$$\begin{aligned}
 ? \text{ kg MgCl}_2 &= 1022/4 \text{ g Cl}_2 \times \frac{1 \text{ mol Cl}_2}{71 \text{ g Cl}_2} \times \frac{1 \text{ mol MgCl}_2}{1 \text{ mol Cl}_2} \times \frac{95 \text{ g MgCl}_2}{1 \text{ mol MgCl}_2} \\
 &\times \frac{1 \text{ kg MgCl}_2}{1000 \text{ g MgCl}_2} = 1/368 \text{ kg MgCl}_2
 \end{aligned}$$

کنکور سراسری علوم تجربی داخل ۱۴۰۱

گزینه ۳

بررسی عبارت‌ها:
عبارت اول: نادرست.

$$S = -\frac{0}{2}\theta + 35 \xrightarrow{\theta=60} S = -\frac{0}{2}(60) + 35 = 23 \text{ g (در } 100 \text{ گرم آب)}$$

عبارت دوم: درست.

$$S = -\frac{0}{2}\theta + 35 \xrightarrow{\theta=50} S = -\frac{0}{2}(50) + 35 = 25 \text{ g (در } 100 \text{ گرم آب)}$$

$$\text{وزن محلول سیرشده} = 25 \text{ g (حل شونده)} + 100 \text{ g (آب)} = 125 \text{ g}$$

$$\text{درصد جرمی} = \frac{\text{جرم حل شونده}}{\text{جرم محلول}} \times 100 = \frac{25}{125} \times 100 = 20\%$$

عبارت سوم: درست. در معادله انحلال‌پذیری نمک موردنظر، ضریب θ (شیب نمودار) منفی است؛ که نشان می‌دهد با افزایش دما انحلال‌پذیری نمک کاهش می‌یابد. همچنین با مراجعه به نمودار انحلال‌پذیری برخی نمک‌ها (طبق کتاب درسی)، متوجه می‌شویم که با افزایش دما انحلال‌پذیری نمک لیتیم سولفات (Li_2SO_4) در آب کاهش می‌یابد.

عبارت چهارم: نادرست. انحلال‌پذیری این نمک با دما رابطه عکس دارد؛ بنابراین با سرد کردن محلول سیرشده آن انحلال‌پذیری افزایش می‌یابد و در این شرایط به یک محلول سیرنشده تبدیل می‌شود. به عبارت دیگر انتظار داریم این محلول مقدار بیشتری از حل‌شونده را در خود حل کند.

کنکور سراسری علوم تجربی داخل ۱۴۰۱

گزینه ۳

عبارت‌های اول، سوم و چهارم درست‌اند. مطابق نمودار، ماده A ناقطبی است (زیرا گشتاور دوقطبی آن حدود صفر است) و قطبیت ماده C از B بیشتر است (زیرا گشتاور دوقطبی بزرگ‌تری نسبت به B دارد)

بررسی عبارت‌ها:

عبارت اول: درست. مولکول C قطبیت بیشتری نسبت به A دارد پس انحلال‌پذیری آن بیشتر است.

عبارت دوم: نادرست. مولکول B قطبیت بیشتری نسبت به A دارد و در میدان الکتریکی بیشتر جهت‌گیری می‌کند.

عبارت سوم: درست. هگزان یک حلال ناقطبی است و چون قطبیت مولکول A، از B و C کمتر است، انحلال‌پذیری بیشتری در هگزان دارد.

عبارت چهارم: درست. هرچه قطبیت بالاتر باشد، نیروهای بین مولکولی قوی‌تر است.

کنکور سراسری علوم تجربی خارج از کشور ۱۴۰۱

گزینه ۳

فرمول همه ترکیبات به جز VCO_3 درست است.

چون وانادیم دارای یون‌های متنوعی است، پس باید از اعداد رومی برای نام‌گذاری ترکیبات حاوی این یون استفاده شود.

وانادیم (II) کربنات : VCO_3

کنکور سراسری علوم تجربی خارج از کشور ۱۴۰۱

بخش اول مسئله:

(در ۱۰۰ گرم آب) $S = 0/8(30) + 72 = 96 \text{ g}$: انحلال پذیری در دمای 30°C

رسوب تشکیل خواهد شد $324 - 240 = 84 \text{ g}$ نمک 240 g $\Rightarrow x = \frac{96 \times 250}{100} = 240 \text{ g}$ نمک 96 g آب 100 g $\Rightarrow \frac{100 \text{ g}}{250 \text{ g}} = \frac{96 \text{ g}}{x \text{ g}}$

بخش دوم مسئله:

هنگامی یک محلول سیرنشده است که مقدار ماده حل شده از انحلال پذیری کمتر باشد، بنابراین:

$$0/8\theta + 72 > 84 \Rightarrow 0/8\theta > 12 \Rightarrow \theta > 15$$

کنکور سراسری علوم تجربی خارج از کشور ۱۴۰۱

عبارت های سوم و پنجم درست اند.

بررسی عبارت ها:

عبارت اول: نادرست. نمک ها تنها در حالت مذاب رسانایی الکتریکی دارند.

عبارت دوم: نادرست. علاوه بر هگزان از استون نیز می توان برای حل کردن چربی ها و رنگ ها استفاده کرد.

عبارت سوم: درست.

$$M = \frac{n}{V} : 4 \text{ mol.L}^{-1} = \frac{n}{5 \times 10^{-2} \text{ L}} \Rightarrow n = 0/2 \text{ mol KOH}$$

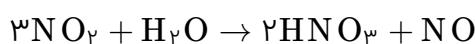
$$0/2 \text{ mol KOH} \times \frac{56 \text{ g KOH}}{1 \text{ mol KOH}} = 11/2 \text{ g KOH}$$

عبارت چهارم: نادرست. اتانول در آب به صورت مولکولی حل می شود و رسانایی ندارد، بنابراین افزایش غلظت مؤثر نیست.

عبارت پنجم: درست. هر اتم اکسیژن در ساختار یخ به ۲ اتم هیدروژن به وسیله پیوند کووالانسی و به ۲ اتم هیدروژن به وسیله پیوند هیدروژنی متصل شده است.

کنکور سراسری علوم تجربی خارج از کشور ۱۴۰۱

معادله واکنش به صورت زیر است:

غلظت NO_2 در هر ساعت $0/3 \text{ ppm}$ افزایش می یابد، پس در ۴ ساعت غلظت آن برابر است با $1/2 \text{ ppm}$ $4 \times 0/3 = 1/2$ به عبارت دیگر در هر 10^6 گرم از هوا، $1/2$ گرم NO_2 وجود دارد. اکنون با استفاده از مقدار NO_2 و بر اساس معادله موازنه شده واکنش، مقدار گرم نیتریک اسید را در 10^6 گرم از هوا به دست می آوریم:

$$? \text{ g HNO}_3 = 1/2 \text{ g NO}_2 \times \frac{1 \text{ mol NO}_2}{46 \text{ g NO}_2} \times \frac{2 \text{ mol HNO}_3}{3 \text{ mol NO}_2} \times \frac{63 \text{ g HNO}_3}{1 \text{ mol HNO}_3} \simeq 1/1 \text{ g HNO}_3$$

$$\Rightarrow \text{ppm}(\text{HNO}_3) = 1/1$$

کنکور سراسری علوم تجربی خارج از کشور ۱۴۰۱